C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr. 1r-168/2025 Judecătoria Bălți sediul Sîngerei

Judecător: Hristina Craveț

D E C I Z I E
În numele Legii

13 mai 2025 **mun. Bălți**

Colegiul penal al Curţii de Apel Nord,

În componența sa:
Președintele completului: Ion Talpa
Judecătorii: Oxana Mironov și Ecaterina Arseni

a judecat în ședință de judecată în ordine de recurs recursul părții vătămate Cepoi Nicolai, declarat împotriva sentinței Judecătoriei Bălți sediul Sîngerei din 04 decembrie 2024, cauza penală privind condamnarea lui:

Donciu Vasile *****, cetățean al RMoldova, nesupus militar, concubinaj, neangajat oficial în câmpul muncii, *****, fără antecedente penale,

în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. 2 lit. b) Cod penal;

Mușurcă Vasile *****, cetățean al RMoldova, nesupus militar, concubinaj, neangajat oficial în câmpul muncii, *****, anterior nejudecat,

în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. 2 lit. b) Cod penal;

Cauza a fost examinată în baza art.364[1] Cod de procedură penală, judecata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Termenul de judecare a cauzei:

În instanța de fond: 19.08.2024-04.12.2024;

În instanța de recurs: 24.02.2025-13.05.2025.

Procedura de comunicare a părților despre examinarea recursului executată.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ținându-se cont de argumentele recursului, materialele cauzei, pentru expunere asupra recursului, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă:

Prin sentința Judecătoriei Bălți sediul Sîngerei din 04 decembrie 2024, Donciu Vasile a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, în baza acestei Legi fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 1 (unu) ani.

În temeiul art. 90 CP, s-a dispus neexecutarea pedepsei aplicate dacă în perioada de probațiune de 1 (unu) ani, condamnatul Donciu Vasile nu va săvârşi o nouă infracţiune şi prin respectarea condiţiilor perioadei de probațiune, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

S-a obligăt Donciu Vasile ca în perioada de probațiune să nu-şi schimbe domiciliul și/sau reședința fără consimţământul organului competent.

Controlul executării pedepsei în privința inculpatului Donciu Vasile s-a pus în sarcina Biroului de Probațiune Sîngerei.

Măsura procesuală de constrângere aplicată în privința inculpatului Donciu Vasile - obligarea de a se prezenta în fața instanței, a fi menținută până la rămânerea definitivă a sentinţei.

S-a declarat vinovat Mușurcă Vasile de comiterea infracţiunii prevăzută de art. 287 alin. 2 lit. b) Cod penal și în baza acestei Legi i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 1 (unu) ani.

În temeiul art. 90 CP, s-a dispus neexecutarea pedepsei aplicate dacă în perioada de probațiune de 1 (unu) ani, condamnatul Mușurcă Vasile nu va săvârși o nouă infracțiune şi prin respectarea condițiilor perioadei de probațiune, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

S-a obligat Mușurcă Vasile ca în perioada de probațiune să nu-şi schimbe domiciliul și/sau reședința fără consimțământul organului competent.

Controlul executării pedepsei în privința inculpatului Mușurcă Vasile s-a pus în sarcina Biroului de Probațiune Sângerei.

Măsura procesuală de constrângere aplicată în privința inculpatului Mușurcă Vasile - obligarea de a se prezenta în fața instanței, a fi menținută până la rămânerea definitivă a sentinței.

Acțiunea civilă a părții vătămate Cepoi Nicolae s-a admis parțial.

S-a încasat de la Donciu Vasile în beneficiul părții vătămate Cepoi Nicolae suma de 5000 (cinci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 1 500 (una mie cinci sute) lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

S-a încasat de la Mușurcă Vasile în beneficiul părții vătămate Cepoi Nicolae suma de 5000 (cinci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 1 500 (una mie cinci sute) lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Pentru a se pronunța cu sentința în cauză instanța de fond a constatat că, Donciu Vasile la 16.09.2023 în jurul orelor 22:00, aflându-se pe o stradă din sat. Bursuceni r-nul Sângerei, care se atribuie la loc public, sub un pretext neînsemnat, încălcând ordinea publică, manifestată prin încălcarea normelor de drept și morale de conviețuire sociale ce garantează securitatea publică și personală a cetățenilor, din motive huliganice, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, intenționat, demonstrativ și prin obrăznicie deosebită, timp în care cu o persoană în privința căruia cauza a fost disjungată pentru a fi examinată în procedură separată, împreună și de comun acord cu Mușurcă Vasile au inițiat un conflict cu Cepoi Nicolae și Ciuntu Andrei, a intervenit și el, în cadrul căruia toți i-au aplicat lui Cepoi Nicolae și Ciuntu Andrei multiple lovituri cu pumnii pe diferite părți ale corpului, în special în regiunea feței, cauzând lui Ciuntu Andrei dureri fizice, iar lui Cepoi Nicolae luxația deschisă a falangei medii degetului V posterior și lateral mânii stângi cu plagă tăiată la acest nivel, edem a țesuturilor moi cu echimoze regiunea periorbitală pe stânga, frontal pe stânga și occipital pe stânga a capului, hemoragie în sclera ochiului stâng, exoriații în regiunea cotului drept și stâng, plagă tăiată regiunea antebrațului drept, excoriație în regiunea brațului drept, gambei drepte, piciorului drept, echimoze în regiunea brațului stâng, piciorului drept în proiecția degetului IV, excoriații în regiunea spatelui pe dreapta și pe stânga, care potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 202321P0379 din 18.09.2023, se califică drept leziuni corporale Ușoare.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmate de probele administrate, instanța a reținut că *în drept* faptele inculpatei Donciu Vasile întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal – *huliganism, adică acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței, precum şi acțiunile care prin conținutul lor se deosebesc prin obrăznicie deosebită, comisă de două sau mai multe persoane.*

De asemenea, pentru a se pronunța cu sentința în cauză instanța de fond a constatat că, Mușurca Vasile la 16.09.2023 în jurul orelor 22:00, aflându-se pe o stradă din sat. Bursuceni r-nul Sîngerei, care se atribuie la loc public, sub un pretext neînsemnat, încălcând ordinea publică, manifestată prin încălcarea normelor de drept și morale de conviețuire sociale ce garantează

securitatea publică și personală a cetățenilor, din motive huliganice, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, intenționat, demonstrativ și prin obrăznicie deosebită, împreună și de comun acord cu o persoană în privința căreia cauza a fost disjungată pentru a fi examinată într-o procedură separată au inițiat un conflict cu Cepoi Nicolae și Ciuntu Andrei, timp în care a intervenit și Donciu Vasile, în cadrul căruia toți i-au aplicat lui Cepoi Nicolae și Ciuntu Andrei multiple lovituri cu pumnii pe diferite părți ale corpului, în special în regiunea feței, cauzând lui Ciuntu Andrei dureri fizice, iar lui Cepoi Nicolae luxația deschisă a falangei medii degetului V posterior și lateral mânii stângi cu plagă tăiată la acest nivel, edem a țesuturilor moi cu echimoze regiunea periorbitală pe stânga, frontal pe stânga și occipital pe stânga a capului, hemoragie în sclera ochiului stâng, exoriații în regiunea cotului drept și stâng, plagă tăiată regiunea antebrațului drept, excoriație în regiunea brațului drept, gambei drepte, piciorului drept, echimoze în regiunea brațului stâng, piciorului drept în proiecția degetului IV, excoriații în regiunea spatelui pe dreapta și pe stânga, care potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 202321P0379 din 18.09.2023, se califică drept leziuni corporale Ușoare.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmate de probele administrate, instanța a reținut că *în drept* faptele inculpatei Mușurca Vasile întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal – *huliganism, adică acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței, precum și acțiunile care prin conținutul lor se deosebesc prin obrăznicie deosebită, comisă de două sau mai multe persoane.*

Până la începerea cercetării judecătorești în prima instanță, inculpații au declarat personal prin înscris autentic că recunosc săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și au solicitat ca judecata să aibă loc în baza art. 364[1] Cod de procedură penală, în baza probelor administrate la etapa de urmărire penală, care a fost acceptată prin încheierea instanței de judecată.

Exercitarea căilor de atac:

Împotriva sentinței instanței de fond în termen a declarat recurs partea vătămată Cepoi Nicolai prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Bălți sediul Sîngerei prin care s-a admis examinarea cauzei în procedură simplificată; casarea totală a sentinței Judecătoriei Bălți sediul Sîngerei din 04.12.2024 cu restituirea cauzei penale în prima instanță în vederea examinării cauzei în procedura generală cu încasarea de la inculpați a sumelor solicitate în cererea de chemare în judecată a câte 100 000 lei în legătură cu existența pagubei morale per fiecare inculpat inclusiv și suma de 6000 lei suportate pentru serviciile avocatului.

În motivarea recursului, partea vătămată a declarat că, deși inculpații au recunoscut vina în cele încriminate de către partea acuzării totuși aceștia la audierea lor nu au recunoscut vina conform acuzațiilor aduse în condițiile în care au recunoscut doar aplicarea a câte o lovită de palmă peste față, iar restul leziunilor le-a primit căzând de mai multe ori pe drumul de piatră.

Privitor la despăgubirea de ordin moral în mărime de 5000 lei susține recurentul că, o consideră nu mică, dar favorizabilă, pentru oricare alți infractori și în deosebi pentru Donciu D. şi Muţurca V, care având o stare materială bună au declarat în judecată, că sunt de acord să plătească 9000 lei în calitate de pagubă morală, acceptând faptul că au surse materiale destule.

De rând cu aceasta, recurentul și-a exprimat obiecțiile și față de neadmiterea totală a încasării din contul inculpaților a cheltuielilor de asistența juridică în sumă de 6000 lei, or pentru serviciile avocaționale la materialele cauzei există bonul de plată (f.d.217), a întocmit cererea de chemare în judecată, apoi a participat la două ședințe în care s-a examinat cauza penală, prin urmare suma stabilită urmează a fi încasată din contul inculpaților.

Acte de procedură:

În temeiul art. 447 alin. (2) Cod de procedură penală, respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă părțile nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au prezentat referință, fapt ce nu împiedică instanței examinarea recursului în baza probelor anexate la dosar.

Aprecierea instanței de recurs:

Cercetând materialele cauzei penale în raport cu argumentele invocate în recurs, verificând legalitatea și temeinicia sentinței în baza materialelor dosarului, Colegiul penal conchide necesitatea admiterii recursului declarat de partea vătămată Cepoi Nicolai ca fiind fondat, din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 1^4) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs sentințele pronunțate în procedura pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Potrivit art. 364^1 alin. (10) și (11) Cod de procedură penală, sentința adoptată în condițiile prezentului articol poate fi atacată cu recurs, *invocându-se doar erorile procesuale şi măsura de pedeapsă stabilită.*

Recursul se judecă de către instanța ierarhic superioară în conformitate cu prevederile art.447 şi 448.

Conform art. 448 Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs. Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

Iar, conform art. 449 alin. (1) pct.2) lit. b) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, şi ia una din următoarele soluții: *rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului*.

Cu titlu preliminar, în fortificarea acestei soluții, Colegiul reține că, prezenta cauză a fost judecată de către instanța de fond în temeiul art.364^1 CPP, adică în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, acceptate de către inculpat în corespundere cu alin.(3) a normei vizate prin cererea depusă până la începerea cercetării judecătorești, potrivit căreia el a recunoscut în totalitate faptele indicate în rechizitoriu.

Respectiv, chestionându-i pe inculpați sub jurământ în ce privește recunoașterea bazei probante administrate pe caz și a faptelor reținute în rechizitoriu, instanța în corespundere cu art.364^1 alin. (4) CPP prin încheiere protocolară le-a fost admis cererile pe motiv că din probele administrate rezultă că faptele sunt stabilite, iar în cauză sunt suficiente date cu privire la personalitatea lor, ce ar permite stabilirea corectă a pedepsei penale, după care a recurs la interogarea inculpaților potrivit regulilor de audiere a martorului, efectuând cercetarea nemijlocită a bazei probante administrate pe caz, cu expunerea ei detaliată în conținutul procesului-verbal al ședinței de judecată și în sentința adoptată.

În cadrul instanței de fond inculpații Donciu Vasile și Mușurcă Vasile au recunoscut fapta săvârșită, depunând sub jurământ declarații consecvente referitor la cele comise, acestea coroborând întru tot cu restul probelor administrate pe caz.

Colegiul penal constată că, instanța de fond a stabilit corect starea de fapt și de drept, ce corespunde probelor din dosar, care au fost apreciate corect, încadrând just acțiunile inculpaților Donciu Vasile și Mușurcă Vasile în baza dispozițiilor art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Concluzia descrisă se confirmă prin probe pertinente și concludente care au fost cercetate de instanța de fond și care în ansamblul lor, din punctul de vedere al coroborării, dovedesc cu certitudine vinovăția inculpaților de săvârșirea infracțiunii incriminate.

Colegiul consideră că instanța de fond a adoptat o sentință legală şi întemeiată, apreciind fiecare probă din punctul de vedere al pertinenței, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punctul de vedere al coroborării lor, în conformitate cu prevederile art.101 CPP.

La fel, Colegiul penal reține că sentința corespunde prevederilor art.384, art. 389, art. 364[1] Cod de procedură penală, conține probe de vinovăție acceptate de inculpați și sub acest aspect sentința nici nu se contestă.

Concomitent, instanța de recurs reține caracterul neîntemeiat al afirmațiilor recurentului privind nerecunoașterea de către inculpați a vinovăției, lipsa căinței sincere, nereperarea prejudiciului moral cauzat, or în cadrul audierii inculpaților a relatat circumstanțele importante care alcătuiesc latura obiectivă a infracțiunii de huliganism, iar circumstanțele la care nu a fost satisfăcut recurentul sunt irelevante speței.

La fel, sunt nefondate și alegațiile recurentului privind examinarea cauzei penale în procedură simplificată urmând ca cauza penală a fi returnată la o nouă soluționare în vederea derulării ei în procedura generală, dat fiind nestabilirea de către prima instanță a întregului volum de pretenții pecuniare solicitate și celor ce reies din serviciile avocaționale, or din conținutul procesului verbal al ședinței de judecată (f.d.225-228) se constată cu certitudine că judecătorul conducându-se de prevederile 364[1] alin. (3) Cod de procedură penală, care stipulează că, *în cadrul şedinţei preliminare sau până la începerea cercetării judecătoreşti, instanţa îl întreabă pe inculpat dacă solicită ca judecata să aibă loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, pe care le cunoaşte şi asupra cărora nu are obiecţii, apoi acordă cuvântul procurorului, părţii vătămate şi celorlalte părţi asupra cererii formulate*.

În sensul dat, Colegiul penal constată că inculpații Donciu Vasile și Mușurcă Vasile la întrebările instanței, au declarat în mod benevol că recunosc integral vina și solicită examinarea cauzei în procedură simplificată prevăzută la art. 364[1] Cod de procedură penală, fără a fi constată prezența cărorva presiunii din partea instanței sau a altor participanți la proces.

Tot aici, Colegiul penal constată că, la examinare cauzei și anume la etapa punerii în discuție a cererilor depuse de inculpați în ordine art. 364[1] Cod de pr. penală, partea vătămată nu a invocat careva obiecții asupra acestei proceduri, tot odată în cadrul audierii celor din urmă partea vătămată Cepoi Nicolae de asemenea nu a reținut careva disensiuni din rândul celor evidențiate în cadrul cererii de recurs.

Or, în cazul în care partea vătămată în urma audierii inculpaților vis-a-vis de cele încriminate a depistat careva nereguli asupra recunoașterii vinovăției și a circumstanțelor comiterii infracțiuni de huliganism urma în mod intransigent a sesiza instanța de fond asupra acestor chestiuni ***şi să solicite*** excluderea în cadrul prezentei spețe a dispoziției ce a permis examinarea cauzei în procedură simplificată și reluarea judecării cauzei în procedura generală.

Aceasta pentru că, potrivit pct. 26 din HP CSJ „ *Cu privire la aplicarea prevederilor art. 364[1] CPP de către instanţele judecătoreşti nr. 13 din 16.12.2013 ”*, potrivit căruia, *dacă în cadrul examinării conform procedurii simplificate după audierea inculpatului şi/sau în timpul dezbaterilor au apărut circumstanţe care exclud aplicarea dispoziţiilor art.364[1] CPP, instanţa de judecată, deliberând în conformitate cu prevederile art.383 CPP, prin o nouă încheiere motivată, va relua judecarea cauzei şi va judeca cauza în procedura generală*.

Prin urmare, dezacordul părții vătămate expus în cadrul procedurii de recurs cu privire la modul de examinare a cauzei în procedură simplificată în cadrul primei instanței urmează a fi respins ca fiind pur subiectiv, dat fiind că examinarea cauzei a avut loc în limitele legale, ce în ordine ierarhică nu sau depistate careva disensiuni.

În același timp, Colegiul penal constată caracterul nefondat al afirmațiilor recurentului privind faptul că neperceperea prejudiciului moral cauzat părților vătămate ar constituit o eroare procesuală în ordine art. 364[1] Cod de pr. penală, or, aceasta nu reprezintă o precondiție de examinare a cauzei penale în procedură simplificată prevăzută la art. 364[1] Cod de procedură penală.

În circumstanțele descrise supra, Colegiul penal nu a stabilit comiterea de către instanța de fond la examinarea în fond a cauzei penale de învinuire a lui Donciu Vasile și Mușurcă Vasile a cărorva erori procesuale ce ar afecta legalitatea sentinței Judecătoriei Bălți sediul Sângerei din 04 octombrie 2024.

Distinct, ținând cont de limitele recursului înaintat, Colegiul penal statuează că prima instanță în mod întemeiat a dispus admiterea parțială a pretenției părții vătămate Cepoi Nicolai și încasarea din contul inculpaților Donciu Vasile și Mușurcă Vasile a prejudiciului moral a câte 5 000 (cinci mii) lei per fiecare.

În fortificarea acestui deziderat Colegiul penal va trece în revista incidența jurisprudenței CEDO, cauza Ernst c. Belgiei (15 iulie 2003), unde Curtea a statuat, în principiu, că „atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri, chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calităţii de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracţiunii, ci şi repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit”.

Potrivit art.61 alin.(1) Cod de procedură penală, parte civilă este recunoscută persoana fizică sau juridică în privinţa căreia există suficiente temeiuri de a considera că în urma infracţiunii i-a fost cauzat un prejudiciu material sau moral, care a depus la organul de urmărire penală sau la instanţa de judecată o cerere de chemare în judecată a bănuitului, învinuitului, inculpatului sau a persoanelor care poartă răspundere patrimonială pentru faptele acestuia. Acţiunea civilă se judecă de către instanţă în cadrul procesului penal dacă volumul prejudiciului este incontestabil.

În conformitate cu art. 219 alin.(1) Cod de procedură penală, acţiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale, morale sau, după caz, le-a fost adusă daună reputaţiei profesionale nemijlocit prin fapta (acţiunea sau inacţiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârşirea acesteia.

Conform articolul 225 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea acțiunii civile în procesul penal, indiferent de valoarea acţiunii, se efectuează de către instanţa de competenţa căreia este cauza penală.

Conform art. 1998 alin. (1) Cod civil, cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

În corespundere cu dispozițiile art. 2036 alin. (l) și (2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (*suferinţe psihice sau fizice*) pin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de legislaţie, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin echivalent bănesc, iar

potrivit art. 2037 alin. (1) Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului și de măsura în care această compensație poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Prin urmare, odată cu stabilirea vinovăției inculpaților Donciu Vasile și Mușurcă Vasile în comiterea unei fapte ilicite în raport cu partea vătămată Cepoi Nicolai, părții vătămate în mod inevitabil i-a fost cauzat un prejudiciu moral, manifestat prin dureri fizice, suferințele morale, starea de stres şi frustrare, ceea ce acordă dreptul acestuia de a pretinde recuperarea prejudiciului moral.

Corespunzător, instanța de recurs evidențiază că fiecare persoană care pretinde că a suferit este în drept să-şi estimeze prejudiciul moral suferit, dar numai instanța de judecată este împuternicită prin lege să determine mărimea prejudiciului moral prin echivalent bănesc, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de personalitatea părții vătămate, de circumstanțele cazului concret.

Astfel, caracterul şi gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Totodată, pe lângă gravitatea prejudiciului moral ce trebuie luată în seamă pentru stabilirea despăgubirii, trebuie să se analizeze și un al doilea criteriu, cel al echității. Or, dacă gravitatea prejudiciului moral este mare, și despăgubirea ce trebuie acordată trebuie să fie una substanțială. Despăgubirea trebuie să fie una justă, rațională, echitabilă, adică în așa fel stabilită încât să asigure efectiv o compensație suficientă, dar nu exagerată, a prejudiciului moral suferit.

În acest sens, Colegiul penal remarcă că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a făcut o serie de aprecieri notabile în ceea ce privește proba prejudiciului moral, constatând în repetate rânduri că proba faptei ilicite este suficientă, urmând ca prejudiciul şi raportul de cauzalitate să fie prezumate, instanțele urmând să deducă producerea prejudiciului moral din simpla existență a faptei ilicite de natură să producă un asemenea prejudiciu şi a împrejurărilor în care a fost săvârșită, soluția fiind determinată de caracterul subiectiv, intern al prejudiciului moral, proba sa directă fiind practic imposibilă (cauza A. împotriva Norvegiei, nr. 28070/06, 9 aprilie 2009).

Mai mult, în cauzele Danev împotriva Bulgariei şi Iovtchev împotriva Bulgariei Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut în esență încălcarea Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, după ce a considerat că abordarea formalistă a instanţelor naţionale, care atribuiseră reclamantului obligaţia de a dovedi existenţa unui prejudiciu moral cauzat de fapta ilegală prin dovezi susceptibile să confirme manifestări externe ale suferințelor lui fizice sau psihologice, avuseseră ca rezultat privarea reclamantului de despăgubirea pe care ar fi trebuit să o obțină.

În acest sens, Colegiul penal reține că în cadrul cercetării judecătorești s-a stabilit cu certitudine că părții vătămare Cepoi Nicolai a avut de suportat un prejudiciu de natură morală ca urmare a acțiunilor ilegale ale inculpaților Donciu Vasile și Mușurcă Vasile, părții vătămate fiindu-i cauzate leziunii corporale ușoare, ceea ce în mod inevitabil a cauzat suferințe fizice și psihice, precum și o stare de stres și frustrare.

Din aceste considerente, Colegiul penal conchide că suma în mărime a câte 5000 (cinci mii) lei acordată părții vătămate Cepoi Nicolai de la subiecții activi ai infracțiunii cu titlu de

despăgubire morală pentru suferințele fizice și psihice suportate, este una echitabilă și justificată, constituind o satisfacție echitabilă pentru suferințele pe care le-a suportat, fără a fi stabilite careva circumstanțe în vederea majorării sumei dispuse spre încasare.

La fel, Colegiul penal ține a trece în revistă netemeinicia acestuia, în condițiile în care la stabilirea cuantumului despăgubirilor se impune necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciu moral suferit, să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie venituri nejustificate.

Cât privește cheltuielile avocaționale în sumă de 6000 (șase mii) lei, pe care partea vătămată le-a solicitat instanței de a fi încasate de la inculpați, Colegiul penal ține a constatat că, totuși în acesta parte va interveni cu casarea parțială a soluției primei instanțe în latura cheltuielilor avocaționale, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi soluții potrivit modului primei instanței prin care va dispune încasarea solidară de la inculpații Donciu Vasile și Mușurcă Vasile în beneficiul părții vătămare Cepoi Nicolai a sumei de 6000 (șase mii) lei cu titlu de cheltuieli avocaționale, reieșind din următoarele considerente:

Astfel, din materialele dosarului se atestă cert că, părtea vătămate Cepoi Nicolai în instanța de fond au fost asistat de către avocatul Eugeniu Hadîrcă baza mandatului avocațional nr. 1372284 din 18.03.2024 (f.d.41).

La fel, instanța de recurs evidențiază că la materialele cauzei penale au fost anexat bonul de plată ce confirmă suportarea de către partea vătămată a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 6000 (șase mii) lei.

Prin urmare, analizând cerința părții vătămate cu privire la recuperarea cheltuielilor de asistență juridică, instanța de apel la determinarea cuantumului cheltuielilor de asistență juridică ține cont de practica Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia partea care a câștigat procesul nu va putea obține rambursarea unor cheltuieli decât în măsura în care se constată realitatea, necesitatea și caracterul lor rezonabil (cauzele Costin împotriva României, Străin împotriva României, Stere și alții împotriva României, Raicu împotriva României).

Prin prisma art. 96 alin. (1) și (1^1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut cîștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Prevederi similare se regăsesc și la art. 63 alin. (4) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, potrivit căruia cheltuielile suportate de client în legătură cu acordarea de către avocat a asistenței juridice la apărarea drepturilor și intereselor lui legitime în cauzele penale, civile și administrative urmează a fi compensate integral și proporțional cerințelor admise (respinse) de partea adversă.

Dreptul la apărare, fiind garantat ca un drept inviolabil, având după conținutul său un caracter complex, presupune posibilitatea fiecărui cetățean de a reacționa independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor şi libertăților sale.

În acest scop persoana se poate baza atât de propriile puteri, cît şi pe asistența unui avocat. Pe toată durata procesului persoana are dreptul să fie asistată de un avocat ales sau numit din oficiu. Acest drept inalienabil presupune și neamestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute de lege (art.26 din Constituție).

Consacrând dezideratul fundamental privind dreptul la apărare, statul a prevăzut că dreptul de a beneficia de asistența juridică a oricărui avocat în bază de acord al părților reprezintă acele condiții juridice stipulate de lege, prin care pot fi apărate drepturile, libertățile şi interesele

legitime ale persoanelor fizice şi juridice în Republica Moldova, precum şi cele indiscutabil necesare pentru buna desfășurare a activității profesionale a avocaților.

Astfel, potrivit normelor de drept procesual civil național și potrivit unei jurisprudențe constante al CEDO, o despăgubire a cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică poate fi acordată doar în cazul când vor fi întrunite cumulativ următoarele condiții:

a) cheltuielile de judecată pentru asistența juridică au fost efectuate în mod necesar și real pentru a preveni sau a face să fie remediată o încălcare în ordinea juridică stabilită și spre a fi constatată o asemenea încălcare de instanța de judecată și a obține pe această cale înlăturarea consecințelor ei;

b) cuantumul acestor cheltuieli să fie rezonabil, mai precis, pentru a putea fi rambursate, cheltuielile judiciare trebuie să se raporteze la încălcarea constatată prin hotărârea judecătorească, complexitatea cauzei și cheltuielile au fost făcute, în mod necesar, cu scopul de a preveni sau a redresa faptele decise de instanța de judecată ca reprezentând o încălcare a normelor care guvernează raportul juridic litigios.

La fel s-a constatat că, pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaților; copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți-persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație; lista detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

De asemenea, pentru determinarea cuantumului compensației acordate instanța de judecată, pentru a face o apreciere corectă, va mai ține cont de: complexitatea cauzei, noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță, aportul avocatului la soluționarea cauzei, timpul și munca depusă de avocat, faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare, justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză și alți factori la discreția instanței.

Conform punctelor 15-17 din Recomandarea privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobată prin decizia nr. 2 a Consiliului Uniunii avocaților din Republica Moldova din 30 martie 2012, pornind de la practica CEDO, cheltuielile de asistență juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime.

Mai mult, prevederile Recomandării citate reţin că, se compensează de către instanțele de judecată cheltuielile de asistență juridică necesare și rezonabile care urmează a fi calculate și apreciate reieșind din volumul lucrului efectuat și importanța documentelor întocmite.

Aici necesită a fi evidențiat că, pentru a determina cuantumul compensației acordate şi pentru a face o apreciere corectă se va ține cont de: a) complexitatea cauzei; noutatea şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; b) aportul avocatului la soluționarea cauzei; c) timpul şi munca depusă de avocat; d) aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoștințe tehnice speciale, cunoașterea profundă a unor reglementări de profil, cunoașterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); e) faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; f) rezultatul obținut; g) restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; h) natura şi durata relației dintre avocat şi client; i) experiența, reputația şi abilitatea avocatului; j) justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; k) suma despăgubirilor pretinse în cauză; l) alți factori, la discreția instanței.

Prin urmare, Colegiul penal atestă că suma de 6000 (șase mii) lei solicitată de partea vătămată Cepoi Nicolai este una proporțională, necesară și rezonabilă pentru serviciile avocatului acordate clientului său în cadrul examinării prezentei cauze în instanța de fond, ținând cont de complexitatea cauzei, aportul avocatului la soluționarea cauzei, timpul și munca depusă de avocat (întocmirea cererii de chemare în judecată și participarea la 2 ședințe de judecată în instanța de fond), din care considerente această sumă urmează a fi încasată în mod solidar din contul inculpaților în beneficiul părții vătămate Cepoi Nicolai.

Generalizând aspectele invocate, Colegiul penal ajunge la concluzia privind admiterea ca fiind fondat recursul părții vătămate Cepoi Nicolai declarat împotriva sentinței Judecătoriei Bălți sediul Sîngerei din 04 decembrie 2024, cu casarea parțială a sentinței în cauză în latura cheltuielilor de asistență juridică și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, în sensul descris supra, cu menținerea fără modificări a celorlalte dispoziții ale sentinței.

În conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E:

Recursul părții vătămate Cepoi Nicolai declarat împotriva sentinței Judecătoriei Bălți sediul Sîngerei din 04 decembrie 2024, în cauza lui Donciu Vasile și Mușurcă Vasile - se admite, cu casarea parțială a sentinței în cauză în latura cheltuielilor de asistență juridică și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță**,** după cum urmează:

Se încasează în mod solidar de la inculpații Donciu Vasile și Mușurcă Vasile în beneficiul părții vătămate Cepoi Nicolai cheltuielile de asistență juridică în mărime de 6000 (șase mii) lei.

În rest dispozițiile sentinței instanței de fond se mențin fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului: **Ion Talpa**
Judecători: **Oxana Mironov**
Ecaterina Arseni